

Küljetoimetaja Kristel Kaljuvee, kristel.kaljuvee@ajaleht.ee, tel 322 9106

Koolinoored ANDSID euroalustele uue elu

Haljala gümnaasiumi pikad koridorid näivad nüüd senisest sõbralikumad, sest usinad koolilapsed meisterdasid keskkonna- ja taaskasutusnädala jooksul euroalustest ja riidejääkidest vahvaid mööblieseimeid.

KRISTEL KALJUVEE
kristel.kaljuvee@ajaleht.ee

Mõtete kogumiseks ja ideede koondamiseks oli õpilastel aega terve suvi, sest projektinädala "Vanast uus" toimumine oli teada juba kevadel. Loominguliselt anti lastele täiesti vabad käed. Ja tööpoolest – ehitati raamaturiiuleid, mõnusaad diivaneid, pisikesi kohvilaudu, toole, pinke ja isegi lillekaste. Seda loomulikult õpetajate ja juhendajate valvsu pilgu all.

Põhiline töö oli euroaluste mööbliekõlblikuks töötlemine ehk lihvimine, peitsimine, lõikamine, värvimine, mille võtsid galantselt enda kanda poisid. Tüdrukute pärusmaaks oli aga mööblitükidele mõnusa koduse ilme andmine – nemad õmblesid valmis padjakat-

ted ja täitsid diivani- ja toolipadjad pehme vatiga.

Viies klass tegi endale mõnusaks äraolemiseks koridorisoppi lausa mugava ruumika sohva ja suure diivani-lauaga olesklemissurga. "Me juba katsetasime, mahume diivanile terve klassiga ära," rääkis viiendik Heleri asjalikuks.

Kuid lapsed ei mõelnud mööblit tehes teips mitte ainult iseenda peale. "Bussilapsed ja pikapäevärühma õpilased saavad siin puhata või õppida, kui nad kojuminekut ootavad," lisas Heleri klassivend Marko.

Kuigi lapsed tegid projektitööd omast vabast ajast, ütlesid nad kui ühest suust, et väsimust see küll ei tekitanud. "See oli just palju põnevam kui tavaliselt koolis," märkis Marko. Te-

Viendikud Heleri (vasakul), Karl-Johannes ja Marko tervitasid oma olesklemissurga esimesi uudistajaid kooigi ja kommiga.

MARIANNE LOORENTS

ma sõber ja klassikaaslane Karl-Johannes avaldas arvamust, et niisugused projektid võiks rohkem olla. "See oli esimese mitmeaastase projekti meie koolis," ütles ta.

Ehitus- ja õmblustöö on üks asi. Kuna aga tänapäeval on kõigile teada ka tooteesitlus olulisus, tegeles osa klassist just sellega. Usinad plakatitegijad

kleepisid kooliseintele tööd tutvustavaid postreid, blogijad aga dokumenteerisid kogu protsessi.

Idee niisugune aktsioon korraldada sai projektijuht ja kooli haridustehnoloog Maris Maripu Tallinna ülikooli tulevikukooli ideid tutvustavalt kursusest. "Käisime Hollandi koolidega tutvumas, seal oli euroalustest igasuguseid asju

tehtud. Ma mõtlesin kohe, et miks meie ei võiks midagi sarnast teha," rääkis Maripu.

Direktor Inge Laivi sõnul peavad kõik koolid hakkama mõtlema õppe praktilisemaks ja elulisemaks muutmisele.

"Kooliõpik ununeh, kätega tehtu jääb meelde," lisas ta.

Kaasamine ja sekkumine aitab luua turvalise maailma

ANU VIITA-NEUHAUS
anu.viita-neuhaus@ajaleht.ee

Lapsele meeldivad vanaema juures olevad kõrvaklapid, ta on nendega ringi üritanud kogu pärastlõuna. Kui on aeg ära minna, tahab ta need loomulikult endaga ühes võtta. Mida teete? Kuidas lahendada olukorra? Kuidas anda lapsele võimalus väljuda konfliktist võitjana?

Sellist küllaltki igapäevast olukorda lahkasid neljakümne kooli ja lasteaiaga õpetajad Käsmus seminaril "Laps turvalises haridussüsteemis: kaasamine ja sekkumine kõigi laste huvides".

Koolitaja Pat Patfoort, kes on rahumeelselt lahendanud konflikte ka päris sõjakolletes, pakkus oma suhtlemismeetodid kasutatades kodusest sõjast väljumiseks rahuliku tee.

Ta edastas lapsele selge sõnumi, rääkides talle, et kõrvaklappe on vaja nende omanikule. Ta ütles, et klapid on vanaema juures, ja kui laps tuleb külala, võib ta nendega alati mängida, kuid koju neid viia ei saa. Kui laps jätkas nuumiamist, ei rebinud ta vihaga neid temalt ära, vaid andis uue selgituse. Laps ei visanud klappe vanemale, vaid poetas need riulile, tülles just niimoodi sellest olukorrast välja võitjana, mitte allasurutuna.

"Sõnum oli tegelikult lihtne – mitte kurjuse, vaid selgitusega on võimalik konfliktid ennetada ja lahendada," teigi seminari korraldaja, Hea Alguse koolituskeskuse juhataja Liivi Tüürsal kokkuvõtte. Ta selgitas, toetasid Patfoorti räägitule, et tavapäraselt kasutavad inimesed konfliktisituatsioonis mudelit suurem-väiksem. "Keegi on teisest üle,

Vaikusehetk koolitusel, kus pedagoogid õppisid, kuidas loovuse ja kogemuse kaudu kaasates ning sekkudes luua turvaline lasteaiad ja kool.

HEA ALGUSE KOOLITUSKESKUS

üks on madalamal, teine kõrgemal. Selle mudeli järgi lahendatakse konflikt oma positsioonist, suhtumisest või hoiakust lähtuvalt. Andes ni selge sõnumi, kelle sõna peab maksma," kõneles Tüürsal.

Sellele vastupidine on samaväärsuse mudel. "Põhimõte on see, et keegi meist ei ole teisest olulisem. Oleme sama väärsed. Selline printsiip peaks kehtima ka lapsega suhtlemisel. Tema tunded ja emotsioonid on samaväärsed õpetaja omadega, kes teda suunab, sest positsioon ja ametiseisund kohustavad teda selleks."

Õpetaja on siin keskpunkt, võtmeisik, kuid reaalses elus võib kaasamine kujuneda haridusasutuses probleematailiseks. Vanemad ei soovi, neil pole aeg-ajaks või tahtmist panustada. Koolitaja nentis, et ka seminaril oli sellest juttu

ja selles küsimuses andis olulise sõnumi teine koolitaja Barry Groom.

"Kõigi puhul, kes kuhugi kuuluvad, on esimene asi hääle andmine, võimalus kaasa rääkida. Ja siin on kõige tähtsamaks sõnumiks see, et õpetaja võtmeisikuna peab oskama panna vanemaid kaasa rääkima. Kui vanemad saavad hääle ja initsiatiivi, võib sellest midagi sündida," uskus Tüürsal, kelle sõnul on projekti lisavääruseks just see, et kõik õpetajatele jagatud ideed on rakendatavad ka töös lastevanematega.

Barry Groom ütles õpetajaid kasutama loovat rühmatööd, et selle kaudu toetada lapse sotsiaal-emotsionaalset arengut. Tema teooria järgi saab probleemset käitumist ennetada sellega, kui noortele anda vahendit, millega väljendada ideid, emotsioone, tõsta enesehinnangut, vaadata probleemi

uuest vaatenurgast ja luua turvaline õhkkond, katsetamaks uusi käitumisviise. Nende abil tulekski väike inimene toime oma emotsioonide ja suhetega.

"See on tegelikult rahumeelne suhete loomine loovteraapia kaudu – joonistamine, kunst, laulmine. Sotsiaal-emotsionaalne õppimise süsteem on jaotatud osadeks. See algab suhtlemisest, märkamisest, sellest, et laps mõistab oma emotsioone, julgub neid väljendada ja saab nii ka ennast tundma õppida. Lõpeb sellega, et ta on valmis avatud suhtlemiseks ni teise lapse kui ka täiskasvanuga. Omavaheliste suhetega kaudu julgub laps võtta ka vastutuse ja olla avatud," vahendas Liivi Tüürsal seminaril räägitut.

Ettevõtmisel osalenud Rohuaia lasteaiaga õppealajuhataja Kaili Kits-Pylkko

ütles, et ka õpetajatel tuleb olukorraga harjuda, oma tundeid märgata ja aktsepteerida. "Me oleme majasistest koolitustega jõudnud selle teadmiseni, et kõik saab alguse meist endast, meie mõtlemisest ja tunnetest. Kõige tähtsam oli minu jaoks see teadlikkus – kuidas saame lapsi teha eneseteadlikuks, kui me ise seda ei ole? Kuidas teise tunnet mõista, kui ei aktsepteeri seda ka endas? Minu jaoks on oluline, et me õpiks üheskoos mingit tunnet teistmoodi maandama või väljendama," rääkis Kits-Pylkko.

Draamaõpetaja, sotsiaal-emotsionaalse õppimise edendaja, õpetajate ning naftaärimeeste koolitaja Trond Rekstadi järgi on sotsiaal-emotsionaalset õppimisel seos kooli varajase pooleli jätmisega. Ennetustöö osa – laste sotsialiseerumise – mängis ta läbi ka osalejatega.

Rohuaia lasteaiadirektor Ene Nool ütles, et need olid lihtsad, kuid toimivad mängud. Ta tõi näiteks mängu, kus kaks inimest hakkavad kordamööda numbreid ütleva. Mõni numbritest asendatakse liigutusega ja nii tekib suhe kahe lapse vahel. Võib-olla nende vahel, kes muudu omavahel üldse ei mängi ega suhtu.

"Selle kaudu õpitakse üksteist rohkem tundma, erinevaid inimesi enda ümber taluma, koostööd tegema ja ka ettevalmistust eluks," kinnitas lasteaiadirektor, kelle sõnul tuli koolitusest välja oluline lähtekoht. "Mida rohkem asju lasteaias tasandil käima lükkatakse või ära lahendatakse, seda kergem on lapsel koolis," ütles Nool. Aega muutust oma käitumises ja elus pole kunagi hilja esile kutsuda.